

Ülevaade Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi tegevustest

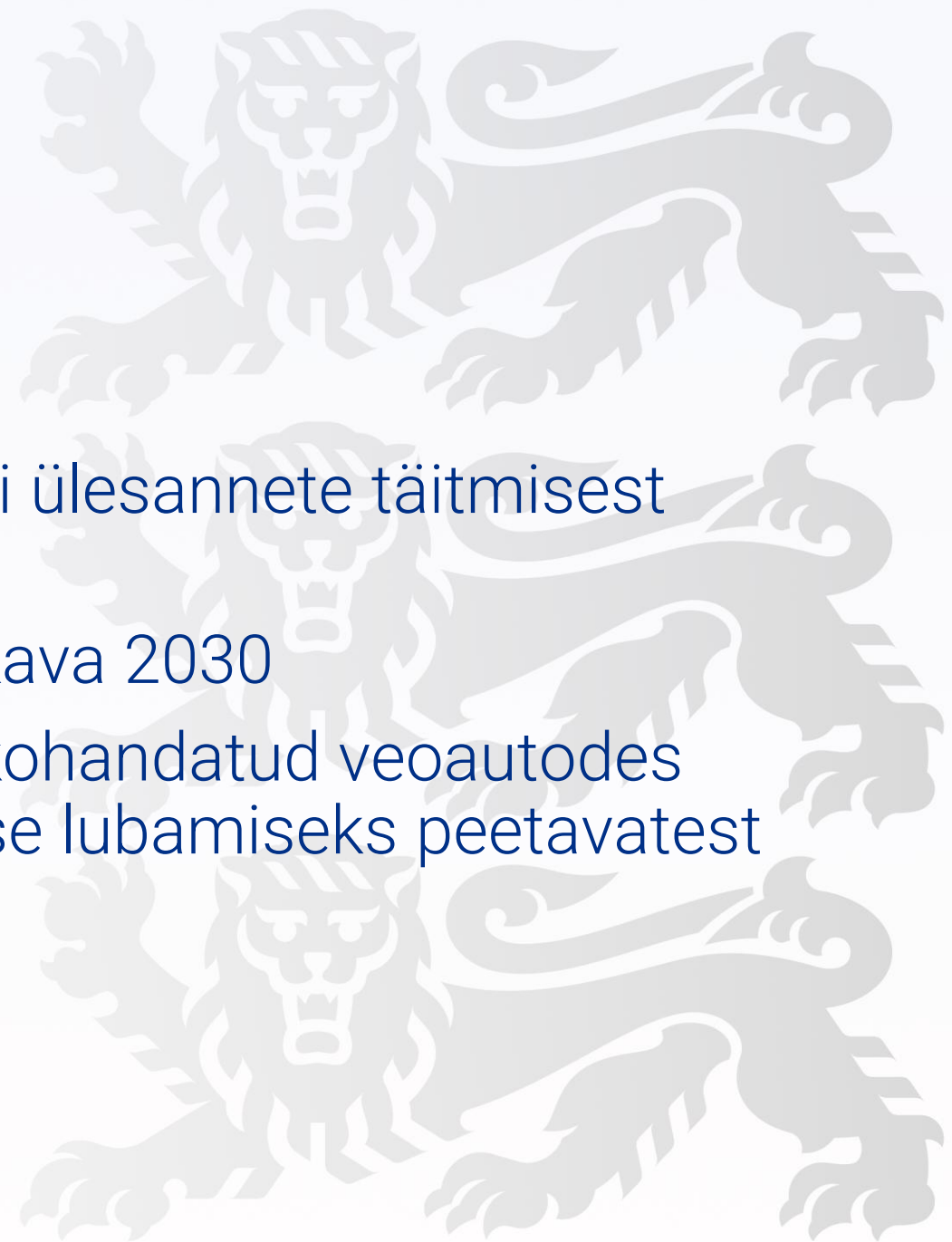
Hendrik Johannes Terras
Regionaal- ja põllumajandusminister

21.09.2026, Riigikogu maaelukomisjon

Teemad

- Ülevaade riigiplaani läbirääkimistest
- Ülevaade valitsuse tegevusprogrammi ülesannete täitmisest REMi vastutusalas
- Põllumajanduse ja kalanduse arengukava 2030
- Ülevaade põllumajandustööde jaoks kohandatud veoautodes erimärgistatud diiselmootori kasutamise lubamiseks peetavatest läbirääkimistest
- Ülevaade seadusloome plaanidest

Ülevaade riigiplaani läbirääkimistest

REMi positsioon EL 2028+ eelarveperioodil

REM rahastus kokku

REM-i rahastust suurendatud kokku +8,13 mln (vs 26.08)

Lisanduvad MKM regionaalse ettevõtluse meetmed 115 mln
* Kokku KOV meetmed 1,1 mld

ÜPP ja REM rahastus

Põld, toit, kala

= 2,1 miljardit - ÜPP, toidu ja kalanduse rahastus kokku

95 mln KLIM ÜPP meetmed riigiplaani üldosa arvelt (eraldi allikas)

Detailsemalt REMi EL 2028+ eelarveperioodil planeeritavatest meetmetest

Meetmed	EL toetus (mln) 15.09 seisuga
Regionaalsed ettevõtlusinvesteeringud ning piirkondlikud ettevõtlus- ja tööstusalad	5
Regionaalsed ettevõtlusteenused ja ettevõtlusvõrgustikud	5
Säästva liikuvuse terviklahendused / liikuvus ja transporditaristu	20
KOV avalikud teenused ja arendusvõimekus	75
Idapiirialade areng	25
Kohalike omavalitsuste kriisivalmidus	30
Vähenev pindalapõhine sissetulekutoetus	672
Tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetus	267,8
Looduslikust või muust piirkondlikust eripärast tingitud piirangutega alade toetus	47
Põllumajanduse keskkonna- ja kliimameetmed (kujundatakse REM ja KLIM koostöös)	390,68
Riskijuhtimisvahendite toetus	2
Noorte ja uute põllumajandustootjate, maaettevõtete ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamine	26,9
Põllumajandusettevõtete asendusteenuste toetus	3,4
Mesindus	1,08
Koolikavad	10
AKIS / põllumajanduse innovatsiooni- ja teadmussiire	35
Territoriaalsed ja kohalikud koostööalgatused	5
Kogukondade võimestamine (Leader)	43,6
Toidujulgeolek: isevarustus ja terviklikud tarneahelad	106,6
Kalanduse ja vesiviljeluse konkurentsivõime ning varustuskindlus; kalavarude kestlik majandamine ja ühise kalanduspoliitika rakendamine	73,35
Investeeringud toidutootmise konkurentsivõimeks ja innovatsiooniks	223,32
Toidutootmise kriisikindlus ja tarneahelate toimepidevus	63,2
REM kokku	2 130,93

Kogukondade kohalik areng (LEADER) EL 2028+ eelarveperioodil

MFF 2021-2027

- 3 erinevat fondi ja rakendusskeemi
- 2 erinevat rakendusüksust
- 26+8 kattuvate territooriumitega strateegiat ja kohalikku tegevusrühma
- Minimaalne kohustuslik kõrvamärgistatud toetus – 5% UPP strateegiakava mahust
- EL ja riigieelarve rahastus kokku **139 mln €**

MFF 2028-2034 visioon

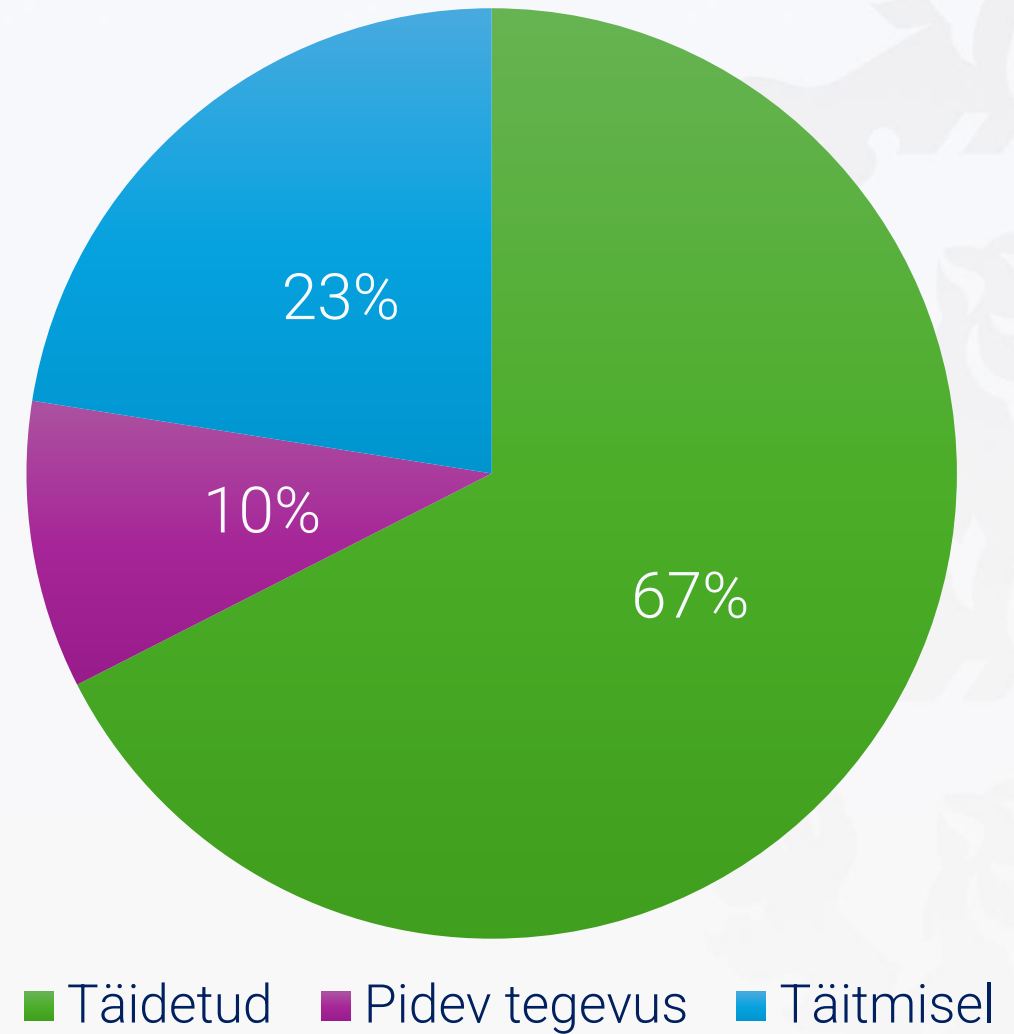
- Rahastatakse riigiplaani valdkondade ülesest eraldisest
- Üks meede, ühtsed reeglid, üks rakendusüksus, üks taotlemiskeskond
- Uuendatud territoriaalse ulatusega valdkonnaülesed alt-üles strateegiad
- LEADER kui osa regionaalse arengu suunamise tervikust (sh suurem sünergia maakondlikult juhitud arendustegevusega)
- Valitsuse kokkulepe EL rahastuse osas: **43,6 mln €**

Ülevaade valitsuse tegevusprogrammi ülesannete täitmisest REMi vastutusalas

VVTP

- Kokku 42 tegevust
- Täidetud tegevusi on 27 + 4 pidevad tegevused/arendused jooksva töö käigus
- Täitmisel 11 tegevust

Täidetud ülesanded

- **Ühistransport:** ette valmistatud KOV elektribusside soetamise meede ning analüüsitud ühistranspordi korralduse mudelit; teostatud üle-eestiline liikuvusanalüüs ja 7 maakonna liinivõrgu piloot
- **Põllumajanduse innovatsioon:** käivitatud AKIS innovatsiooniteenused (nõustamine, võrgustumine, ekspertide kaasamine) ettevõtete arengu toetamiseks
- **Toidu innovatsioon:** ette valmistatud innovatsioonikoostöö määrus (EIP tegevusrühmad) uute toidutehnoloogiate ja toodete arendamiseks
- **Haridus:** sõlmitud leping Eesti Maaülikooliga veterinaarhariduse kliinilise õppe toetamiseks
- **Põllumajandus ja konkurentsivõime:** Avati mahukad EL põllumajandus- ja kalandusmeetmed (~150 mln € ulatuses); uuendati kutselise kalapüügi tingimused ja tasumäärad
- **Digilahendused:** testitud AI prototüüpi toetusmeetmete kontrollimisel ja arendatud andmepõhiseid hindamisvõimekusi
- **Järelevalve:** PRIA ja PTA koostöös vähendati dubleerivaid kontrole (~200 vähem)

Täidetud ülesanded

- **Loomade heaolu:** ette valmistatud loomakaitseseaduse muudatused (zoofiilia keelustamine) ja veterinaarseaduse muudatus (kiibistamine ja lemmikloomade register) loomade heaolu tõstmiseks
- **EL poliitika:** kujundatud Eesti seisukohad ÜPP jätkusuutliku rahastuse ja konkurentsivõime tagamiseks
- **Põllumajandusmaa:** väärtusliku põllumajandusmaa kasutuse ja kaitse ulatuse analüüs ning ühtsete põhimõtete väljatöötamine
- **Bioressursid:** investeeringud biogaasi ja teiste bioressursside väärimdamisse ning lisandväärtuse kasvatamine (investeeringutoetus)

Täitmisel ülesanded

- **Ühistransport:** taktsõiduplaanide rakendamine ja liinivõrgu parem sidustamine; üleminek integreeritud liikumisvõrgule koos uute elektrirongide kasutuselevõtuga
- **Digilahendused:** andmete ristkasutuse arendamine ning kliimamuutustega kohanemise digilahenduste teenusteks arendamine (RITA+ prototüübid)
- **Põllumajandus:** erimärgistatud diislikütuse kasutusvõimaluste laiendamine põllumajanduses ja seotud transpordis
- **Kalandus:** rannapüügi sektori reform ja pikaajaline korrastamine, sh püügikoormuse vähendamine ja järelkasvu toetamine
- **Toit:** kohaliku toidu osakaalu suurendamine riigihangetes läbi keskkonnahoidlike kriteeriumide täpsustamise
- **Järelevalve:** analüüs ja ettepanekud mahepõllumajanduse järelevalveülesannete delegeerimise kohta erasektorile
- **Maaelu ja regionaalareng:** noorte põllumajandustootjate toetamine ja eluaseme kaaslaenu võimaluste laiendamine maapiirkondades, toetuste tõstmine KOV tulubaasi

Ministeeriumi määruste revisjon

- Määrusi kokku: 630
- Halduskoormuse vähendamise võimalusi leiti: 79 määruses
- Kehtetuks tunnistatavaid määrusi leiti: 33 määrust
- Sisebürokratia vähendamise võimalusi leiti: 2 määruses
- **Lisaks:** alustati valitsemisala seadustes bürokraatia vähendamise võimaluste analüüsimist ja selle alusel VTK-de koostamist.

Põllumajanduse ja kalanduse arengukava 2030

Põllumajanduse ja kalanduse arengukava 2030

- Arengukava läbis vahehindamise ja otsustasime, et arengukava vajab täiendamist.
- Muutunud väliskeskkonnast tulenevalt **toidujulgeoleku** strateegiliste suundade sisse toomine:
 - isevarustatuse ja tarneaahelate terviklikkuse tagamine;
 - toidusektori konkurentsivõime ja kohaliku tootmisvõimekuse tugevdamine;
 - kriisikindluse, varude, toimepidevuse ja elutähtsatest teenustest sõltuvate riskide maandamine.
- Mõõdikute revisjon ja dubleerimise vähendamine.
- Üldine ajakohastamine, kus vajalik.

VISION

Igas Eesti piirkonnas on hea elada ja Eesti toit on hinnatud!

ÜLDEESMÄRK

Eesti toit on eelistatud, toidusektori ettevõtted on edukad, keskkond ja elurikkus on hoitud ning maa- ja rannakogukonnad on elujõulised.

ALAEESMÄRK

Tark ja kestlik põllumajandus, kalandus ja toidutootmine, mis tagavad toiduga kindlustatuse.

ALAEESMÄRK

Eestis on kestlik toidutootmine, ohutu toit ja hoitud keskkond.

TEGEVUSSUUNAD

Põllumajandus-
keskkond

Taimetervis,
loomade tervis
ja heaolu

Toiduohutus

Kvaliteetsed
sisendid põllu-
majanduses

Põllumajandus-
saaduste
tootmine,
väärindamine ja
turustamine

Maa- ja
rannapiirkonna
areng

Teadus,
innovatsioon
ning
teadmussiire

Kestlik
kalandus

Toidujulgeolek

Ülevaade põllumajandustööde jaoks
kohandatud veoautodes erimärgistatud
diiselmootori kasutamise lubamiseks
peetavatest läbirääkimistest

Ülevaade vedelkütuse erimärgistamise seaduse muutmise seaduse eelnõu läbirääkimistest (VKEMS)

- Peale teema käsitlemist maaelukomisjonis 09.06.2026. a toimusid mitmed arutelud Rahandusministeeriumi, MTA ja PRIAga.
- Maaelukomisjoni arutelust tulenevalt oleme aruteludel lähtunud: täiendada VKEMS ja lubada põllumajandusveokites kasutada eriotstarbelist diislikütust ja tõhustada järelevalvet.
- Oleme koostanud arutelude põhjal uue eelnõu versiooni ja seda samuti arutanud Rahandusministeeriumi, MTA ja PRIAga.
- Kerkinud on küsimus, milline asutus viib läbi riigiabi tagasinõudmise. Hetkel kehtivas VKEMSis on kohustus MTA-l. Meie hinnangul ei ole ülesannete ümberjaotus selle eelnõu fookus. Arutelu Rahandusministeeriumiga 21.09.2026. a.
- Täpsustame Euroopa Komisjoniga „ebaseadusliku kasutuse“ ja „ebaseadusliku riigiabi“ mõisteid. Arutelu EK-ga lähiajal.
- Lisaks on arutelude käigus üles kerkinud mitmeid ettepanekuid eriotstarbelise diislikütuse skeemi täiendamiseks, nende küsimuste lahendamine järgmise VKEMSi muutmise käigus.
- Andmepõhise järelevalve toetamiseks ja väärkasutuse vähendamiseks oleme METKist tellimas eksperthinnangut põllumajanduses kasutatava diislikütuse võrdluskoguste kohta.
- Eelnõuga liigume kooskõlastusringile esimesel võimalusel.

Ülevaade seadusloome plaanidest

I Seaduse eelnõud, mis esitatakse Riigikogule 2026. aasta II poolaastal

1. Vedelkütuse erimärgistamise seaduse, liiklusseaduse ja raskeveokimaksu seaduse muutmise seaduse eelnõu

Eelnõu peamiseks eesmärgiks on vähendada põllumajandussektoris KHG heidet läbi fossiilkütust vähem tarbivate logistikalahenduste kasutuselevõtu soodustamise, millega kaasneb ka kuluefektiivsus ja suureneb põllumajandusettevõtjate konkurentsivõime nii Euroopa Liidu sise- kui ka välisurul. See omakorda võimaldab tõsta toidujulgeolekut, suurendab ekspordi ja toob maksutulu.

Eelnõu esitamine Vabariigi Valitsusele: detsember 2026.

Eeldatav Riigikogule esitamise aeg: eeldusel, et probleeme ei teki kahe kuni kolme nädala jooksul valitsusele esitamisest arvates.

2. Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muutmise seaduse eelnõu

Eelnõu eesmärk on vähendada maapiirkonnas eluaseme omandamise või renoveerimisega seonduvaid turutõrkeid ning suurendada seeläbi Eesti maapiirkondades eluaseme kättesaadavust. Seadusesse lisatakse täiendava riikliku abinõuna elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidi andmise võimalus ning antakse tarbijakrediidi andmise õigus riigi sihtasutusele, kes on asutatud maapiirkonna majandusliku arengu toetamiseks. Täpsustatavad osapoolte rollid ja ülesanded tarbijakrediidi andmisel toetavad Maaelu Edendamise Sihtasutuse rakendatava eluaseme kaaslaenu pikaajalist ja jätkusuutlikku rakendamist.

Eelnõu esitamine Vabariigi Valitsusele: detsember 2026.

Eeldatav Riigikogule esitamise aeg: eeldusel, et probleeme ei teki kahe kuni kolme nädala jooksul valitsusele esitamisest arvates.

II Seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsused, mis esitatakse Riigikogule informatsiooniks 2026. aastal

1. Taimekaitseseaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsus

VTKs analüüsitakse taimekaitseseaduse üleselt kehtivaid trahvimäärasid, samuti taimetervise valdkonnas täiendavat vastutussätet taime, taimse saaduse ja muu objekti kaubasaadetise Eestisse toimetamisest teavitamata jätmisel.

Eeldatav Riigikogule esitamise aeg: detsember 2026.

2. Taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse väljatöötamiskavatsus

VTKs vaadatakse üle ja analüüsitakse riigilõive sordi valdkonnas, lisaks analüüsitakse etikettide väljastamise eest lõivu kehtestamist, samuti seemnekartuli sertifitseerimise etappide lõivu kehtestamise vajadust.

Eeldatav Riigikogule esitamise aeg: detsember 2026.

Aitäh!

